

NORBERT
LACKO

Pokračujeme ďalej

Je mi veľkým potešením pre mňa osobne pozdraviť Vás, obetavých ľudí zaslúžilých priamych účastníkov odboja, ako i ich potomkov a delegátov, ktorí sa stretli na XV. zjazde SZPB. Cieľom nášho zjazdu bolo zhodnotiť výsledky, ktoré sme dosiahli za obdobie od XIV. zjazdu ktorý sa konal 24. – 25. júna 2009 v Liptovskom Mikuláši, stanoviť si nové úlohy pre ďalšie volebné obdobie. Medzi základné ciele organizácií SZPB patrilo počas uplynulého funkčného obdobia plnenie uznesení zo XIV. zjazdu SZPB a Programového vyhlásenia SZPB.

Rokovanie XIV. zjazdu upevnilo ďalšie predpoklady pre rozvíjanie aktivít nášho zväzu s cieľom presadzovať demokratický a humánny odkaz národnoemancipačného hnutia začatého štúrovcami, proces, ktorý pokračoval v rokoch druhej svetovej vojny bojom proti fašizmu, za národné oslobodenie, a vyvrcholil SNP. Hlavné úlohy XIV. zjazdu boli splnené. SZPB v súčasnosti predstavuje stabilné občianske združenie, ktoré má spoločenskú autoritu a podporu štátnych orgánov a inštitúcií, ako aj samosprávnych orgánov všetkých stupňov. Aktivitu zväzu sme orientovali vo väčšej miere na žiakov základných škôl a študentov stredných škôl s cieľom vysvetlovať nebezpečenstvo ustavične sa šíriaceho neonacizmu, neofašizmu, rasizmu a extrémizmu. S touto problematikou bude potrebné v ďalšom období dôslednejšie sa zamerať na mládež a mladšiu generáciu. Je povinnosťou SZPB zachovať historické príklady z bojov proti fašizmu, ako aj spomienky účastníkov týchto bojov. Upevnenie stability nášho zväzu aj po XV. zjazde bude podmienené rozširovaním členskej základne a maximálnou hospodárnosťou. Finančné zdroje získané pre činnosť zväzu je potrebné využívať najmä na aktivity, ktoré budú prejavom úcty k odkazu bojovníkov proti fašizmu a na zachovanie historickej pamäti na tieto boje. Veríme, že i uznesenie ktoré sme prijali, bude predstavovať základný dokument pre ďalší rozvoj nášho zväzu, činnosti našich organizácií a bude záväzná pre všetkých členov SZPB v najbližších rokoch.

Žijeme v hektickej dobe. Že násilie, hrubosť, neznašanlivosť nemožno zastaviť násilím, hrubosťou a neznašanlivosťou. Vytráca sa úcta k príslušníkom protifašistických bojovníkov. Akoby nám začala blednúť pamäť, alebo je to tým, že tie prekrásne neopakovateľné chvíle boli už tak dávno pred 67 rokmi, keď po šiestich rokoch vojny a nekonečného strachu nadišlo vytúžené oslobodenie. Preto sa SZPB snaží obhajovať ideály bojovníkov, ktorí sa bez zaváhania zapojili do národnooslobodzovacieho a protifašistického zápasu.

Hľadáme spoločné stimuly na to, aby sme sa pozastavili nad sebou a pri sebe, aby sme hľadali zmysel konania vecí, aby sa nám všetkým darilo objavovať krásu ľudského spoločenstva hlavne v práci protifašistického odboja.

Zákon o odškodnení vojnových sirôt, ktorý Národná rada SR v prvom čítaní už schválila, ale pre koniec volebného obdobia o ňom už ďalej nerozhodovala, by mal do parlamentu znovu predložiť poslanec Smeru-SD Viliam Jasaň. Na XV. zjazde Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (SZPB) to 26. mája povedal člen zväzu a minister školstva Dušan Čaplovič (Smer-SD).

„Bol posunutý do druhého čítania a dosť veľkou väčšinou poslancov v Národnej rade. Tento zákon treba znovu predložiť cez poslaneckú iniciatívu do NR SR. Lídrom by mal byť jediný z našej trojice, ktorý ostal v poslaneckom klube, pán Viliam Jasaň,“ povedal Čaplovič s tým, že zákon by sa mohol dostať na program niektorej z nadchádzajúcich schôdzí zákonodarného zboru.

V minulom volebnom období predložili poslanci strany Smer-SD Dušan Čaplovič, Branislav Ondruš a Viliam Jasaň do NR SR návrh zákona o odškodnení vojnových sirôt a poskytnutí jednorazového finančného príspevku príslušníkom československých zahraničných a spojeneckých armád, ako aj domáceho protifašistického a protinacistického odboja v rokoch 1939–1945. Zákon prešiel do druhého čítania, ďalej sa však v dôsledku skončenia volebného obdobia už nedostal.

Týkal by sa približne ôsmich stoviek ľudí, ktorí by dostali odškodnenie na

Pozvanie na XV. zjazd SZPB prijal aj minister školstva, vedy, výskumu a športu Dušan Čaplovič.

Foto: red

úrovni vojnových veteránov. „Títo ľudia majú väčšinou už viac ako 70 rokov a postupne odchádzajú. O pár rokov už možno nebude koho odškodniť,“ uviedol tajomník Ústrednej rady SZPB Roman Hradecký.

„Mal som tri roky, keď nám zobrali otca aj mamu. Udal nás človek, od ktorého otec kúpil dom. Ukrývali sme vtedy Židov, dve rodiny. Otca zabil, mama sa po rokoch vrátila, ušla Nemcom zo Sla-

(Pokračovanie na str. 2)

Boje na pomedzí Šariša a Zemplínu

Začiatkom mája, v čase konania slávností a pietnych spomienkových podujatí pri príležitosti 67. výročia ukončenia 2. svetovej vojny v Európe a víťazstva nad fašizmom, sa v mestečku na rozhraní Šariša a Zemplína, v Hanušovciach nad Topľou, odohrala symbolická ukážka frontových bojov z obdobia 2. svetovej vojny v podaní členov klubov vojenskej histórie z celého východného Slovenska.

Sovietski prieskumníci počas ukážky bojov. Foto: P.A. Horňák

Organizačnú taktovku nad samotnou ukážkou prevzal Klub vojenskej histórie Čapajev pri Oblastnej organizácii SZPB v Prešove, za spoluúčasti mesta Hanušovce nad Topľou. Keďže reálne oslobodzovacie boje sovietskeho 107. streleckého zboru genpor. D. V. Gordejeva 1. gardovej armády sa konali v zime 1945, ukážka mala čisto symbolický charakter, s účelom spštenia oficiálneho programu osláv ukončenia 2. svetovej vojny v Európe a víťazstva nad fašizmom, a taktiež mala verejnosti poskytnúť plastický reálny obraz skutočných bojov.

I napriek malému počtu účinkujúcich bojovníkov sa podarilo aktérom predviesť krátky, no o to dynamickejší

boj predsunutých jednotiek Červenej armády s vojakmi Wehrmachtu v obranných postaveniach. Ukážka vzbudila patričnú pozornosť u divákov, ktorých bolo do 500. Každý z nich si niečo pre seba našiel, čo ho skutočne zaujalo. Deti lákali zbrane a uniformy, ktoré si mohli prakticky vyskúšať, stredná generácia si zas pospomínala na časi strávené počas základnej vojenskej služby, no a staršia generácia, tá si pospomínala a i poplakala nad ešte stále živými spomienkami na strašné vojnové roky plné útrap a strachu o život a o svoju budúcnosť. Istotne tieto spomienky v nich ostanú stále živé.

Jozef SKALKA
predseda SZPB KVH Čapajev

XV. zjazd SZPB

(Dokončenie zo str. 1)

tiny. Tam ich zatvorili. Dali sme ju hľadať po vojne,“ spomína člen SZPB Rudolf Václavík, ktorého by sa zákon o odškodnení vojnových sirôt dotýkal. Až do 14 rokov vyrastal v sirotinci. „Nechali nás tam aj potom, ako sa mama našla. Zo svojho dôchodku nás nemohla užiť,“ hovorí Václavík, ktorý mal piatich súrodencov. „Ona platila za každého z nás 50 korún a dostávala 270 korún ako dôchodok,“ dodal.

„Náš zjazd prebieha po ťažkom období, keď sme za tri roky museli pracovať s tromi vládami,“ povedal predseda SZPB Pavol Sečkář, ktorého zjazd znovu potvrdil vo funkcii. Dodal, že SZPB má podpísanú dohodu o spolupráci so Smerom-SD, myšlienky boja proti fašizmu sú však nadstranícke. „Túto dohodu sme podpísali v roku 2008.“ Počas vlády Ivety Radičovej získal zväz od ministerstva vnútra o tretinu menej peňazí ako po iné roky. Podľa Sečkářa urobili výrazné úsporné opatrenia, napriek tomu to

však nebolo jednoduché obdobie. „Fúrik sme tlačili stále hore kopcom,“ poznamenal.

„Táto organizácia je pre našu spoločnosť dôležitá. Naša vláda musí veci oproti predchádzajúcej vláde prehodnotiť a tento zväz musí nájsť podporu, či už priamu alebo nepriamu. Smer-SD, ktorý tu zastupujem ako podpredseda, bude nielen rozprávať, ale aj konať,“ reagoval Dušan Čaplovič. „Takáto organizácia musí v našej spoločnosti riadne fungovať a pomáhať vláde pri riešení úloh výchovy k vlastenectvu a v boji proti šovinizmu, xenofóbii, neonacizmu či neofašizmu,“ povedal.

Podľa Sečkářa sa SZPB stará o vojnových veteránov, po celom Slovensku každoročne organizuje stovky spomienkových podujatí, ale snaží sa aj o čo najväčšiu propagáciu a podporu protifašistických tradícií. „Ak sa nám v roku 2010 podarilo zorganizovať viac ako 200 spomienkových podujatí k Slovenskému národnému

Delegáti zjazdu potvrdili vo funkcii predsedu Pavla Sečkářa.

Foto red

povstaniu, tak v roku 2011 to už bolo viac ako 300 podujatí na celom Slovensku. Nielenže sme udržali tradíciu ústredných osláv SNP v Banskej Bystrici vždy 29. augusta, ale opätovne sme dokázali zorganizovať množstvo miestnych a regionálnych podujatí so zameraním na Slovenské národné povstanie,“ podotkol.

Dodal, že SZPB bol jedným z iniciátorov petície za vráte-

nie pôvodného názvu Most SNP druhému najstaršiemu bratislavskému mostu. „Rozhodnutie bratislavských poslancov vyjsť tejto iniciatíve v ústrety bolo prijaté takmer celým politickým spektrom a SZPB ho vysoko oceňuje,“ podčiarkol Sečkář.

Na medzinárodnej scéne SZPB spolu s partnerskými organizáciami z ďalších európskych štátov protestoval proti udeleniu titulu

Hrdina Ukrajiny Stepanovi Banderovi, rozhodnutiu Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Vasilija Kononova v Lotyšsku a proti oslavovaniu nacistických ozbrojených jednotiek Waffen SS v Litve. „Spolu s predsedníctvom Českého zväzu bojovníkov za slobodu sme prijali spoločné vyhlásenie o nebezpečenstve narastajúcich prejavov neonacizmu a neofašizmu v Európe,“ uzavrel Sečkář.

red TASR

Májové oslavy v Detve

Oslavy Dňa víťazstva v Detve.

Foto: R. Babicová

Pri príležitosti sviatku 1. mája sa v Detve uskutočnil už tradičný, v poradí 4. ročník kultúrno-spoločenského podujatia pod názvom Stretnutie generácií. Jeho organizátormi sú každoročne Okresná organizácia SMER-SD Detva, ZO SZPB Detva a Kluby dôchodcov č. 2 a 4 v Detve. Pekné podujatie sa uskutočnilo v areáli Klubu dôchodcov č. 4 a zúčastnilo sa ho približne 160 obyvateľov mesta skutočne všetkých generácií vo veku od štyroch do 80 rokov. Na akcii boli prítomní aj vzácní hostia – podpredsedkyňa NR SR Jana Laššáková a štátny tajomník ministerstva práce Branislav Ondruš.

Podujatie otvoril a moderoval poslanec BBSK Roman Malatínek. Cieľom celej akcie býva nielen spoločenské stretnutie, ale aj športovo-pohybové súťaže v troch kategóriách – deti – ženy – muži, ktoré sa najmä zo strany najmladšej generácie tešia veľkému záujmu. Po ich skončení bolo vyhodnotenie a odmeňovanie víťazov jednotlivých športových súťažných disciplín. Ďalšími sprievodnými akciami boli výstavy prác domácich majstrov a obrazov.

Na záver krásne prežitého dopoludnia si

všetci prítomní pochutili na dobrom guláši a malom občerstvení a v družnej debata strávili v priestoroch Klubu dôchodcov pekné a nezaobmedniteľné chvíle.

Siedmeho mája, v predvečer 67. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom a ukončenia II. svetovej vojny, si obyvatelia Detvy pripomenuli tento významný a pamätný deň v histórii nášho národa. Oslavy sa ako každoročne uskutočnili pri Pomníku padlých v Detve. Po pietnom akte položená vencov a kytíc zástupcami MsÚ v Detve, ZO SZPB v Detve, politických a spoločenských organizácií mesta Detvy a štátnej hymne predniesol slávnostný prejav primátor mesta Ján Šufliarsky. Na záver zaznela hymnická pieseň.

Na oslavách sa zúčastnilo aj približne 200 žiakov a študentov a asi 90 obyvateľov mesta a blízkeho okolia, z prevažnej časti členovia ZO SZPB v Detve, ktorí potom pokračovali účasťou na členskej schôdzi. Na začiatku aktu bol síce počet účastníkov nepomerne vyšší, ale najmä žiaci a študenti boli nútení sa pred privalmi dažďa schovať.

Pavol LALÍK, Ondrej RICHTER

■ 9. MÁJ

Na Červenom námestí v Moskve sa konala tradičná vojenská prehliadka pri príležitosti 67. výročia porážky nacistického Nemecka spojencami na jar 1945. Dobré počasie zabezpečilo ruské letectvo, ktorého lietadlá vopred rozohnali mraky. Vládny predstaviteľom a divákom sa predviedlo približne 14-tisíc vojakov a vyše 100 kusov vojenskej techniky. Súčasťou prehliadky boli prelety bojových lietadiel. Medzi pozvanými hosťami bolo aj 1500 veteránov Veľkej vlasteneckej vojny.

Starý otec súčasného lídra KĽDR Kim Čong-una z matkinej strany pracoval počas 2. svetovej vojny pre japonskú armádu, ktorá v rokoch 1910 až 1945 okupovala Kórejský polostrov. Ko Gjon-tek žil od roku 1929 v Osake, kde pracoval v továrni na výrobu uniforiem. Naopak,

dedko z otcovej strany, neskorší zakladateľ KĽDR Kim Ir-Sen, už od 30. rokov pôsobil v odboji proti okupantom. Pre bežného obyvateľa Severnej Kórey kolaborácia s japonskou armádou znamenala zločin, ktorý sa trestal uväznením zradcu a jeho rodiny v pracovných táboroch.

■ 11. MÁJ

Turecký premiér Recep Tayyip Erdogan vyzval v blahoprajnom telefonáte s novým francúzskym prezidentom Francoisom Hollandom na novú éru vo vzťahoch medzi dvoma krajinami, ktoré budú odtiaľto zbavené „umelých otázok“. Vzťahy medzi Parížom a Ankarou sa dostali na bod mrazu počas vlády prezidenta Nicolas Sarkozyho, ktorý sa postavil proti vstupu Turecka do EÚ v súvislosti s popieraním arménskej genocídy v roku 1915.

Bojovník z nórskeho hnutia

odporu počas 2. svetovej vojny Gunnar Sönstebý, ktorý si vyslúžil najvyššie vojenské vyznamenanie svojej krajiny, zomrel v nemocnici v Osle vo veku 94 rokov. Sönstebý bol členom Kompani Linge, skupiny dobrovoľníkov vycvičených v Anglicku na tajné misie počas nacistickej okupácie

stalo sa VO SVETE
9. 5. – 16. 5. 2012

Nórska v rokoch 1940 až 1945. Vykonávali účinné sabotážne útoky na továrne, železničné trate či dodávky paliva, aby narušili vojenskú mašineriu Nemecka.

■ 12. MÁJ

Objavili sa dosiaľ neznáme písomnosti najslávnejšieho španielskeho básnika Federi-

ca Garcíu Lorcu, ktorého ako 38-ročného zastrelili fašisti v roku 1936. Texty vrátane zrejme posledného milostného listu pochádzajú z pozostalosti jeho niekdajšieho priateľa a zberateľa umeleckých diel Juana Ramíreza de Lucase. Ten krátko pred svojou smrťou pred dvoma rokmi odovzdal Lorcovu listy a zápisky svojej sestre s prosbou, aby ich zverejnila. Lorcu celosvetovo preslávili najmä básnické zbierky Cigánske romancy a Piesne, ale aj divadelné hry Krvavá svadba, Dom Bernardy Alby a Plánka.

■ 14. MÁJ

V západomaďarskom mestečku Kerekí pri Balatone odhalili pomník niekdajšiemu regentovi Maďarského kráľovstva Miklósovi Horthymu, spojencovi nacistického vodcu Adolfa Hitlera. Na slávnostnom odhalení sochy v životnej veľkosti sa zúčastnilo

asi 500 ľudí. Pri tejto príležitosti pomenovali po diktátorovi námestie, kde socha stojí.

■ 16. MÁJ

Advokát Péter Daniel polial farbou drevenú sochu diktátora Miklósa Horthyho, ktorú odhalili pred dvoma dňami v obci Kerekí na juhozápade Maďarska. Daniel na facebooku zverejnil fotografie pamätníka s tabuľou zavesenou na krku admirála s textom: Masový vrah, vojnový zločinec! Sochu už z podstavca odstránili. Horthy stál na čele krajiny od roku 1920. V roku 1944 ho prinútili abdikovať, keď sa moci chopila pronacistická strana Šípové kríže, ktorá rozpútala pohon na Židov. Po skončení vojny strávil rok v americkom zajatí, v norimberskom procese vystupoval ako svedok, ale sám nebol súdený. Zvyšok života dožil vo fašistickom Portugalsku, kde zomrel roku 1957. (ao)

Deň priateľstva – Deň dobrosusedstva 2012

V sobotu 12. mája tohto roku sa v priestore hraničného priechodu Ublá – Malý Bereznyj konal už jedenásty ročník medzinárodného kultúrno-spoločenského podujatia „Deň priateľstva – Deň dobrosusedstva“. Toto podujatie sa striedavo organizuje na území Prešovského a Košického samosprávneho kraja a na území susediacej Zakarpatskej oblasti Ukrajiny.

Jeho cieľom je vytváranie priaznivého prostredia na budovanie vzájomnej dôvery, priateľstva a porozumenia, nadviazovanie nových kontaktov a posilňovanie existujúcich priateľských a partnerských vzťahov slovenských a ukrajinských subjektov na rôznych úrovniach.

Na tohtoročnom stretnutí sa zúčastnil mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Slovenska na Ukrajine Pavol Hamžík, riaditeľ Úradu Prešovského VÚC Stanislav Kubánek, podpredseda Košického VÚC Emil Durovčík a vedúci Kancelárie prezidenta republiky v Košiciach Oto Sabo. Ukrajinskú stranu reprezentoval predseda Zakarpatskej oblastnej štátnej administrácie Alexander Ledida, predseda Zakarpatskej oblastnej

rady Ivan Baloha a mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Ukrajiny v Slovenskej republike Oleh Havaši.

Delegácia Oblastného výboru SZPB v Košiciach sa na hraniciach stretla s predstaviteľmi Zakarpatskej oblastnej organizácie Všeukrajinského zväzu účastníkov vojny, aby sa dohodli na postupe pri realizácii spoločných projektov, ktoré vyplývajú z dohody medzi oboma partnerskými organizáciami. Prvým konkrétnym výstupom bola príprava zasadnutia oboch oblastných výborov, ktoré sa uskutočnilo 23. 5. 2012 v Košiciach. Programom zasadnutia bolo rozpracovanie spoločných podujatí venovaných 71. výročiu začiatku Veľkej vlasteneckej vojny 1941 – 1945.

Ján DIANIŠKA

Počas Dňa priateľstva sa konala aj pietna spomienka

Foto: sch

Pri Srdci oslobodenia

Mesto Brezno sa v súčasnosti pýši novo zrekonštruovaným námestím M. R.Štefánika, ktoré svojím obdĺžnikovým tvarom a rozlohou 213 x 146 metrov je ojedinelým na Slovensku. Vzhľadom na jeho významné kultúrne a historické hodnoty bolo v decembri 2010 vyhlásené za Národnú kultúrnu pamiatku.

Práve na ňom si aj toho roku 9. mája občania mesta Brezna, pri monumente Srdce oslobodenia,

pripomenuli 67. výročie ukončenia II. svetovej vojny. Pietneho kladenia vencov sa zúčastnili zástupcovia štátnej správy, miestnej samosprávy, spoločenských organizácií a verejnosť. Zúčastneným sa prihovril zástupca mesta, poslanec Dušan Švantner, a tajomník Oblastného výboru SZPB Anton Pôbiš, ktorí pripomenuli, aké utrpenie priniesla vojna, aké obete museli priniesť naši osloboditelia, aby nás vy-

kúpili spod fašistického jarma a aký je to odkaz a ponaučenie pre našu súčasnosť a budúcnosť. V bojoch o Brezno padlo 302 rumunských vojakov a 52 vojakov Černej armády. Túto skutočnosť vystihuje aj poďakovanie za obete, ktoré je novovytepané do veľkoplošného mramorového podstavca pod kamenným Srdcom oslobodenia – nielen v ruštine, ale aj v rumunčine.

Milan KOVÁČIK

Členovia predsedníctva OblV SZPB pri kladení venca.

Foto: M. K.

Deň víťazstva a Deň matiek

Aj tohtoročné oslavy Dňa víťazstva nad fašizmom a Dňa matiek boli už tradične v Dobrej Nive v režii obce, ZO SZPB a ZŠ s MŠ Juraja Slávika Neresnického.

Po slávnostnej členskej schôdzi členovia ZO SZPB a ďalší účastníci osláv sa zúčastnili spomienkového aktu pri pamätníku obetiam I. a II. svetovej vojny.

Starosta obce Martin Krúdy spolu s predsedom ZO SZPB Jánom Slosiarikom položili pri pamätníku veniec z červených ruží a potom už nasledoval

slávnostný program v kultúrnom dome.

Po hymne a slávnostnom príhovore predsedu ZO SZPB prišiel na rad kultúrny program detí ZŠ s MŠ Juraja Slávika Neresnického. Na úvod vystúpila so svojím programom detská folklórna skupina Dobronka. Potom dostala priestor najlepšia prezentácia zo 7. žiackej vedeckej konferencie „O SNP v Dobrej Nive“ venovaná jednému z posledných priamych účastníkov bojov v SNP, 90-ročnému Jánovi Kristeľovi.

Žiaci základnej školy sa ešte

predstavili so spoločným tancom a potom už nasledoval program tých najmenších z materskej školy. Ten venovali svojim mamičkám a bol skutočne vyvrcholením celého slávnostného večera.

Záverečné slovo patrilo starostovi obce, ktorý poďakoval všetkým účinkujúcim, ale aj tým, ktorí sa podieľali na príprave tohto programu. Taktiež poďakoval všetkým za účasť na týchto oslavách, ktorou prejavili svoj postoj k týmto dvom významným sviatkom.

J. MATEJKINOVÁ

Spomienky na vojnu

Na hrôzy vojny si každoročne spomínáme aj okrese Banská Štiavnica. Za spolupráce ZO SZPB a s vedením mesta a obcí usporadúvame spomienky pri pamätníkoch padlých hrdinov v Banskej Štiavnici a v ostatných obciach nášho okresu. Štvrtého mája sa konala spomienka v meste Banská Štiavnica za účasti vedenia mesta, poslancov MsZ, predsedov politických strán a hnutí, členov ZO SZPB a občanov nášho okresu.

Na tomto akte sa zúčastnil aj predseda OblV v Žiari Nad

Hronom Jaroslav Bulko, ktorý odovzdal Čestné uznanie členom a funkcionárom ZO SZPB – Jaroslavovi Dudíkovi, Pavlovi Bačíkovi, Karolovi Turoňovi, Antonovi Gregusovi, Ivanovi Gregáňovi, Marte Marošovej, Petrovi Burianovi a Jánovi Hrnčiarovi.

Siedmeho mája sa konali spomienkové oslavy aj v mestskej časti Štefultov v spolupráci s klubom dôchodcov. Pri pamätníku boli položené kytice kvetov, príhovor mal predseda ZO SZPB v Banskej Štiavnici a po skončení spomienkového aktu

bolo spoločenské posedenie pri guláši, ktoré navarili členky klubu dôchodcov na Štefultove. Všetkým členom klubu dôchodcov patrí poďakovanie aj za to, že sa starajú o poriadok pri pamätníku v miestnej časti Štefultov. V podvečerných hodinách sa konala spomienka aj v obci Prenčov, kde sa zúčastnili aj členovia našej ZO SZPB. Tak isto bola spomienka vo Svätom Antone, vo večerných hodinách bola zapálená povstalecká vatra.

Anton GREGUSS
predseda ZO SZPB v Banskej Štiavnici

V Bardejove spomínali

Za daždivého počasia sa 7. mája uskutočnili v Bardejove oslavy už 67. výročia oslobodenia republiky, víťazstva nad fašizmom a nacizmom. Pri Pamätníku vďaka a priateľstva na Námestí SNP položili vence priami účastníci odboja spolu s funkcionármi a členmi oblastnej organizácie a Zväzu vojakov SR, poslanci VÚC Prešov a ďalší hostia.

Slávnostný príhovor predniesol prednosta Obvodného úradu Miroslav Mačej, ktorý uviedol, že v týchto dňoch si celý pokrovový a demokratický svet pripo-

mína jednu z najvýznamnejších a pritom najtragickejších udalostí dejín ľudstva. „Uplynulo 67 rokov od skončenia najrozsiahlejšieho a najničivejšieho vojenského konfliktu na našom kontinente. Neuveriteľné utrpenie, strach, bieda, hlad a smrť civilných obyvateľov. To je výsledok bojov, ktoré prebiehali na území 40 štátov Európy so stratou 60 miliónov ľudských životov,“ dodal.

Mínúťou ticha za obete II. svetovej vojny a štátnou hymnou SR sa oslavy skončili.

Veronika SIDORJAKOVÁ

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Počas pietnej spomienky v Bardejove silno pršalo.

Foto: vs

Nedopustíme zabudnúť na národnoslobodzovacie boje

Ak si v súčasnosti pripomínáme 67 rokov od ukončenia 2. svetovej vojny, naše oslobodenie, porážku fašizmu a nemeckého nacizmu, nesmieme zabúdať na utrpenie a obeť tejto vojny v dejinách ľudstva v Európe. A my nezabúdame. Každoročne to potvrdzujeme aj svojou účasťou na slávnostných pripomienkach, na významných miestach bojov a obetí.

Pri pamätníku osloboditeľov a mieste odpočinku vojakov ČA na Slavíne, ale aj vo Svidníku, v Michalovciach, v Žiline, vo Zvolene, v Štúrove a na cintoríne našich vojakov v Liptovskom Mikuláši a cintoríne rumunských vojakov a v ďalších mestách, obciach a pamätných miestach.

Bolo to ťažkých sedem mesiacov od ústupu povstaleckej armády do hôr, od vyznamenania, ktoré udelil vtedajší prezident J. Tiso v Banskej Bystrici nacistickým hrdlozem. Boli to tisícky životov aj žien, detí a starcov. Na Slovensku sa našlo 176 hromadných hrobov. Najväčšie boli v Nemeckej – viac ako 700 upálených vo vápenke, v Kremničke 747 zastrelených, v Petržalke cca 400 obetí a ďalšie tisícky odvlečených do koncentračných a pracovných táborov, z ktorých sa ich vrátilo veľmi, veľmi málo. Fašisti a najmä nemecký na-

cizmus využil a zneužil všetko pre dosiahnutie svojich cieľov, ktoré smerovali k nastoleniu svojej svetovlády, nadčloveka, nadnároda a k popretiu danej civilizácie. Využil aj nedoriešené rozpory v riešení národnostnej otázky v ČSR v roku 1938, ktorá mu uľahčila a pomohla pri rozbití tejto republiky a nastolenie fašistickej diktatúry v Čechách a vznik závislého vazalského slovenského štátu.

Slovenskí vojaci, ktorí hneď po prepadaní Sovietskeho zväzu boli odvelení na východný front, keď zistili aké zverstvá nacistická armáda predviedza, nestotožňovali sa s tým a hromadne prechádzali na stranu ČA. Jedným z hrdinov sa stal aj kpt. J. Nálepka, in memoriam generál, ktorého 100. výročie narodenia si tento rok pripomíname. V roku 1944 sa rozpadla slovenská armáda a vznikla 1. čs. armáda na

Slovensku. Bolo vyhlásené SNP.

Treba zdôrazniť, že Slováci od samého začiatku 2. svetovej vojny bojovali na všetkých frontoch proti fašizmu a nemeckému nacizmu. Stáli po boku víťazných mocností. Za frontom ustupujúcich nacistov zostalo 102 vypálených obcí, zničené mosty, železnice, továrne, vodárne, zamínované objekty a cesty.

Nedopustíme zabudnúť na historickú skúsenosť národného boja za slobodu a jej obeť. Zabráňme nebezpečenstvu narastania a oživovania neofašizmu, nacizmu a extrémneho nacionalizmu, ako mementa pre súčasné a budúce generácie.

Odvliekli, čo sa dalo, načo ešte mali čas. Všetky straty sa postupne nahradzovali, avšak straty na ľudských životoch sa nedali a nedajú ničím nahradiť.

Nielen nás, ale aj všetkých antifašistov a demokraticky zmýšľajúcich občanov v takýto májový čas sprevádzajú spomienky. Pomaly odchádzajú spomedzi našich radov tí, ktorí si ten májový čas pamätajú. S nemalou dávkou šťastia dokázali prežiť ukrutnosti vojny. Práve takýto májový čas im priniesol koniec

útrap a novú mierovú nádej na lepší život.

Nedopustíme zabudnúť na historickú skúsenosť národného boja za slobodu a jej obeť. Zabráňme nebezpečenstvu narastania a oživovania neofašizmu, nacizmu a extrémneho nacionalizmu, ako mementa pre súčasné a budúce generácie. Dbajme, aby sa prehľbovali priateľstvá náro-

dov a národností, zrodené v krvavom boji proti fašizmu v ich úsilí za porozumenie, demokraciu a slobodu na celom svete. Druhá svetová vojna predstavuje v histórii ľudstva, zúčastnených štátov a národov nevyčerpatelný prameň poznania a poučenia. K nim sa národy vracajú, aby z nich čerpali silu, optimizmus, sebavedomie, vlastenecké cítenie a dôveru vo svoj ďalší vývoj.

SZPB od svojho vzniku plní odkaz protifašistického odboja a aktívne ho presadzuje aj

v dnešnej zložitej dobe. Venujeme skutočne veľa času práci s mladšími generáciami, novým formám, starostlivosti o pamätné miesta. Organizujeme vzdelávanie a poznávanie novodobých dejín Slovenska, zvlášť SNP. Nezabúdame ani na štúrovcov, podiel Štefánika na väčšom poznaní Slovenska nielen v Európe, jeho podiel na vzniku Československa. Oceňujeme našich osloboditeľov, dedov a otcov, ktorí bojovali za našu slobodu a lepší život. A preto právom očakávame prijatie zákona o SNP, odboji a postavení SZPB v spoločnosti.

Dostávame otázky, prečo sa vraciame k pohnutým a ukrutným zápasom minulosti. Z polotieňa bojového hrdinstva stále zreteľnejšie vystupujú ľudské a mravné rozmary, ktoré viac ako vojenský výsledok rozhodli a dodnes rozhodujú o osude slovenskej spoločnosti. V neposlednom rade je odpoveď jednoznačná, pretože milujeme budúcnosť. Vzdávame večnú úctu hrdinom padlým v bojoch za slobodu. ČEŠŤ ICH PAMIATKE.

Pavol SEČKÁR

Dohoda o spolupráci je stále živá

Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) malo 17. mája svoj 23. snem, na ktorý pozvalo aj predsedu SZPB Pavla Sečkára. Bojovník pri tejto príležitosti uverejňuje prejav predsedu zväzu, s ktorým pozdravil 551 delegátov ZMOS.

V mene viac ako 20-tisíc členov SZPB pozdravujem váš snem. Vaše pozvanie potvrdzuje, že naša dohoda o vzájomnej spolupráci je stále živá a vytvára priestor pre ďalšie naplnenie jej obsahu. Ide predovšetkým o upevňovanie tradícií národného boja za oslobodenie.

Druhá svetová vojna predstavuje v histórii ľudstva, zúčastnených štátov a národov nevyčerpatelný prameň poznania a poučenia. K nim sa vraciame, aby sme čerpali silu, optimizmus, sebavedomie, vlastenecké cítenie a dôveru vo svoj ďalší vývoj.

Pomaly odchádzajú spomedzi našich radov tí, čo si pamätajú

utrpenie a hrôzy vojny.

Nedopustíme zabudnúť na historickú skúsenosť národného boja za slobodu.

Zabráňme nebezpečenstvu narastania a oživovania fašizmu, nacizmu a extrémneho nacionalizmu, ako mementa pre súčasné a budúce generácie.

Oceňujeme našich osloboditeľov, otcov a dedov. Z úcty k tým, čo sa nedožili dnešných dní, ale aj tým, čo prežívajú jeseň svojho života, nezabúdajme.

Dbajme o ochranu a starostlivosť o pomníky, pamätné tabule a vojnové hroby. Nemôžeme zabudnúť ani na zvýšenú starostlivosť o účastníkov odboja a ich rodinných príslušníkov pri zara-

dovaní do domovov sociálnych služieb a opatrovateľskú službu.

Trvale prehľbujeme priateľstvá národov a národností, zrodené v krvavom boji proti fašizmu.

Prosím, vytvorte podmienky na prácu našim organizáciám, podpíšte vzájomné zmluvy, čím naplníte aj našu dohodu o spolupráci.

Každoročne organizujeme slávnostné zhromaždenie, aby sme si uctili pamiatku hrdinov tej doby, v ktorej mnohí položili za našu slobodu život. Sme radi, že primátori, starostovia a poslanci za našej účasti tieto zhromaždenia organizujú.

Ďakujem vám.

Želám vášmu rokovaniu úspešný priebeh.

Pozdrav prednesený predsedom SZPB Pavlom SEČKÁROM 17. mája 2012

Je šťastím žiť v mieri

Po tieto dni si všetci mierumilovní ľudia nielen v Európe, ale aj na iných kontinentoch pripomínajú 67. výročie ukončenia II. svetovej vojny, najväčšej tragédie XX. storočia, ktorá si vyžiadala takmer 70 miliónov ľudských životov. Nevyčísľiteľné sú aj materiálne straty. Hitlerov šíalený plán ovládnutia Európy a sveta utrpel totálny krach vďaka hrdinskej Červenej armáde a jej spojencom – Veľkej Británii, USA a ďalším krajinám protifašistického odboja. Môžeme byť hrdí na to, že aj Česko a Slovensko sa zaradili

medzi víťazné krajiny. Pricinili sa o to Slovenské národné povstanie a 1. armádny zbor pod vedením Ludvíka Svobodu, ktorý má veľký podiel na vyhnaní fašistických vojsk z nášho územia. Už žije iba hrstka priamych účastníkov bojov, no podaktorí, skôr narodení, si ešte pamätajú kvilivý zvuk sirén, letecké bombardovanie miest a dedín, do vzduchu vyhodené mosty, budovy, železnice, milióny dokaličených frontových vojakov i civilov. Väčšina našich občanov pozná tieto obrazy už iba z fotografií a filmových dokumentov.

Dnes zapalujeme sviečky na hrobch vojnových obetí, kladíme vence k pomníkom padlých. Ľudstvo sa z histórie nepoučilo.

Dnes zapalujeme sviečky na hrobch vojnových obetí, kladíme vence k pomníkom padlých. Ľudstvo sa z histórie nepoučilo. Neprejde deň, aby sa na niektorom kúsku zeme nebojovalo.

Neprejde deň, aby sa na niektorom kúsku zeme nebojovalo. Dôvod sa nájde vždy – súboje o teritóriá, náboženské rozpory, etnické čistky, rasové prenasledovania, politické konflikty. Zbrojárne firmy neuveriteľne bohatnú na vývo-

ji a výrobe čoraz ničivejších zbraní. Ich arzenál je taký bohatý, že za niekoľko minút môže celá naša matička Zem ľahnúť popolom. Peniaze, vynaložené na zbrojenie, by sa mohli využiť na humannejšie účely – odstránenie biedy a hladu,

zlepšenie zdravotnej služby najmä v rozvojových krajinách, výrobu účinných liekov na smrteľné choroby, starostlivosť o starých, nevládných ľudí.

Nežijeme v ľahkých časoch. Všeličo sa nám nepáči, nepozdá-

va. Ale v jednom máme šťastie: už desiatky rokov nemusia naši muži a synovia odchádzať na front a riskovať svoje životy. Dokonca aj vojenská služba je u nás dobrovoľná. Nehrozí, že nám bomba rozruší náš príbytok, ničivá sila vybuchnutého granátu nás zmrzačí, nepoznáme akútny nedostatok potravy, neumierame od hladu... Vážme si to a vyjadrime podporu tým politikom, západným i východným, ktorí sa usilujú o zmierenie napätia vo svete. Len takto zabezpečíme šťastnú budúcnosť ďalším generáciám. Vštepujeme im úctu k tým, ktorí položili životy za náš terajší život v mieri. A hlavne – nezabúdajme!

Anton GREGUSS

Opäť vám prinášame rubriku s radami a odpoveďami na vaše otázky týkajúce sa najmä oblastí sociálnych vecí či zdravotníctva, ale radi vám poradíme aj v ďalších oblastiach.

Na vaše otázky odpovedá Braňo Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

■ Moja dcéra má dve malé deti a keďže sa blížila prázdniny, vždy sa o ne musíme starať s manželom. Lenže už sme na tom zdravotne horšie, takže to nezvládame ako kedysi. Potrebovala by teda viac voľna v práci, ale dovolenka jej na to stačiť nebude. Má nárok na nejaké iné voľno bez toho, aby prišla o príjem?

Katarína Sopková, Prešov

Riešenie takejto situácie existuje viacero, hoci najčastejšie ľudia v takých prípadoch využívajú dovolenku, a to preto, lebo aj v jej čase poberajú mzdu a teda neprídu o peniaze.

Pre takéto prípady však existuje možnosť čerpať tzv. ošetrovné. Rodič ho môže využiť pri starostlivosti o dieťa vo veku do desať rokov. Zo zákona o sociálnom poistení má nárok na desať dní. Na ošetrovnom môže zostať aj dlhšie, ale v takom prípade už nemá nárok na peňažnú dávku. Poistencovi vzniká nárok na ošetrovné od prvého dňa potreby ošetrovania dieťaťa a zaniká dňom skončenia ošetrovania, najneskôr však uplynutím desiateho dňa. V tom istom prípade možno dostať ošetrovné len raz a čerpať ho môže len jeden z rodičov, hoci by aj obaja boli sociálne poistení.

Ošetrovné vypláca Sociálna poisťovňa o mesiac pozadu. Žiadosť oň vydá rodičovi detská lekárka, ku ktorej patrí. Pokiaľ dieťa chodí do materskej školy, odporúčam k žiadosti priložiť aj potvrdenie z tejto MŠ, že je v danom čase zatvorená. Ak ho aj hneď nedáte, soc. poisťovňa ho bude žiadať od MŠ sama. Ak žiadate ošetrovné na žiaka základnej školy, tak zatvorenie školy nemusíte preukazovať, stačí, že ide o obdobie letných prázdnin. Potvrdenú žiadosť od lekára, ktorú zamestnancovi musí potvrdiť aj zamestnávateľ, treba odovzdať na pobočke Sociálnej poisťovne podľa miesta trvalého bydliska.

Na ošetrovné máte nárok aj v takom prípade, že vám materská škola, kde vaše dieťa chodí, poskytla náhradné zariadenie. Pokiaľ by však soc. poisťovňa aj neskôr zistila, že vinou poistenca bolo ošetrovné vyplatené neoprávnene, bude ho musieť dodatočne vrátiť. Prípadne časť z neho, ak neoprávnená bola iba časť.

Upozorňujem, že nárok na ošetrovné má len nemocensky poistený človek (ak je zamestnaný, platí si riadne poistné ako živnostník, alebo si platí soc. poistenie dobrovoľne). Jeho výška je 55 percent z vymeriavacieho základu, teda pri zamestnancoch z výšky hrubej mzdy.

Falošné lieky ohrozujú zdravie

Zástupcovia zdravotníckych organizácií v SR upozornili v polovici mája na tlačovej besede na nebezpečenstvo rozmáhajúceho sa čierneho predaja falošných liekov. Ako uviedli, „pri falošných liekoch nie je možné hovoriť o liečivých účinkoch či kvalite preparátov. Nejde len o nelegálny biznis, ale najmä o obchod s ľudským zdravím“.

Podľa odhadov 50 až 90 percent liekov ponúkaných na internete je falošných. Prichádzajú na Slovensko najmä z Číny a Indie. Väčšina falošných lie-

podozrivé ponuky od pravých liekov.

Ročné tržby z predaja falošných liekov sa vo svete odhadujú na 60 miliárd eur, z toho

na predpis cez internet, s najväčšou pravdepodobnosťou ide o falzifikát, ktorého užitie môže vážne ohroziť zdravie spotrebiteľa,“ povedal Peter Stanko zo Slovenskej lekárskej komory.

Falošné lieky buď vôbec neobsahujú deklarovanú účinnú látku, obsahujú nesprávne množstvo účinnej látky, alebo sú v nich nebezpečné až jedovaté

Pacienti by mali lieky nakupovať výlučne v lekárňach.

Ilustr. foto: TASR F. Iván

kov sa dostáva k spotrebiteľovi prostredníctvom internetovej siete. Preto sa 17. mája oficiálne začala kampaň zameraná najmä na internet, v rámci ktorej sa na webovej stránke www.falosnelieky.sk približuje ľuďom nebezpečenstvo falošných liekov a interaktívnym spôsobom sa im vysvetľuje spôsob, ako odlíšiť

v Európe na 10,5 miliardy eur. „Internet je miesto, kde treba byť obozretný. Na Slovensku možno legálne kúpiť na internete len voľne predajné lieky. Pokiaľ chcú mať pacienti istotu o kvalite liekov, nemali by obchádzať svojho lekára a lieky na predpis kupovať výlučne v kamenných lekárňach. Ak niekto ponúka liek

prímesi. Častými obeťami bývajú deti. „Užívanie falošných liekov môže vážne poškodiť zdravie alebo viesť až k smrti. Môže vyvolať alergie alebo nežiaduce kontraindikácie na účinné lieky,“ dodala riaditeľka Kancelárie Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) na Slovensku Darina Sedláková. **red TASR**

Cesta za históriou a poznáním Spolupráca so školami

Cestovanie, poznávanie, vzdelávanie a veľká úcta – s týmto zámerom sa členovia Základnej organizácie SZPB Poniky vydali 19. mája na cestu na trase Poniky – Štúrovo – Iža – Patince – Komárno. Už deviaty rok v májových dňoch vzdávajú úctu bojovníkom proti fašizmu pri pomníkoch a pamätníkoch na rôznych miestach Slovenska. Členovia tejto organizácie si každoročne takto pripomínajú ukončenie II. svetovej vojny a počas dvojdného zájazdu v predchádzajúcich rokoch už navštívili pamätné miesta na Dukle, Slavíne, Liptovskom Mikuláši, Strečne – Zvonica,

v Lubine, na Hrbe, v Žiline, na Bradle a ďalších miestach, kde vždy položili kyticu kvetov ako prejav veľkej úcty a vďaka všetkým hrdinom, ktorí bojovali za našu slobodu. Na zájazdoch spoznávajú krásy Slovenska, v skanzenoch na Orave a Pribiline sa zoznámili s tradíciami a kultúrou v regiónoch a na historických miestach Devíne, Strečne a v rôznych múzeách načerpali vedomosti o histórii nášho národa.

Tak tomu bolo aj 19. a 20. mája, keď členovia ZO SZPB položili kyticu kvetov na cintoríne Červenej armády v Štúrove, kde je pochovaných viac ako 5200 voja-

kov Červenej armády, ďalej pri pomníku padlých v II. svetovej vojne na cintoríne v Iži a pri pomníku gen. M.R. Štefánika v Komárne. Účastníci zájazdu sa v obci Iža z pútavého výkladu starostu obce Istvána Domina dozvedeli o histórii obce, ale oboznámili sa aj s obdobím, keď pri obci mali vojenskú pevnosť rímske vojská, ktorých pôsobenie potvrdzujú archeologické vykopávky neďaleko obce. Prvý deň zájazdu ukončili v Patinciach, kde zregenerovali svoje sily vo wellnesse v Patinciach a večer v penzióne si spoločne zaspievali hymnu SR po víťaznom hokejovom zápase Slovensko – Česko.

Druhý deň po dobrých raňajkách navštívili účastníci zájazdu Komárno, kde ich srdečne privítal a mestom previedol riaditeľ Domu Matice slovenskej v Komárne Jozef Černek. Svojím výkladom priblížil históriu ústrednej pevnosti Komárno, v ktorej sa účastníci okrem iného oboznámili s objektmi, ktoré potvrdzujú prítomnosť Avarov, Keltov a Rimanov v tejto oblasti. V sprievode riaditeľa Černeka sa členovia ZO presunuli na Európske námestie, kde urobil výklad a pozreli si jednotlivé objekty. V podvečerných hodinách sa členovia ZO vrátili do Poník odpočinutí a obohatení o nové zážitky a vedomosti.

Vladimír KUČEJ, predseda ZO SZPB Poniky (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Spolupráca so školami

Základná organizácia SZPB č. 1 v Rimavskej Sobote sa vždy vopred a plánovite pripravuje na oslavu a pripomenutie všetkých významných výročí v roku. Medzi najvýznamnejšie patrí 67. výročie ukončenia druhej svetovej vojny. K tomuto výročiu sme 3. mája pripravili 2. ročník stolnotenisového turnaja jednotlivcov pre žiakov základných a stredných škôl, ktorého sa v štyroch kategóriách zúčastnilo 20 pretekárov. Víťazmi jednotlivých kategórií sa stali Juraj Janíček zo ZŠ Ožďany, Erika Slováková zo ZŠ P.K. Hostinského v Rimavskej Sobote, Richard Václavík a Petra Husztiová, obaja z Gymnázia Ivana Kraska v Rimavskej Sobote.

Druhou aktivitou, ktorú sme k tomuto výročiu zorganizovali pre žiakov základných škôl, bola výtvarná súťaž pod názvom Najlepší plagát s protivojnovou tematikou. Do súťaže sa zapojili štyri školy a zaslali spolu 32 plagátov, ktorých výtvarné stvárnenie témy bolo na vysokej úrovni a vybrať tri najlepšie bolo pre hodnotiacich dosť náročné. Prvé miesto získala Miroslava Bysterská zo ZŠ V. Clementisa v Tisovci, 2. miesto Daniel Herko a 3. miesto Karin Donátová, obaja zo ZŠ P. Dobšinského v Rimavskej Sobote. Víťazi boli odmenení hodnotnou obrazovou publikáciou o našom meste. Podľa priaznivých ohlasov sa obidve akcie vydarili a spokojní odchádzali najmä žiaci a študenti, o ktorých nám predovšetkým ide.

Členovia našej organizácie spolu so širokou verejnosťou, žiakmi základných a študentmi stredných škôl sa dňa 4. mája zúčastnili slávnostného kladenja vencov pri príležitosti 67. výročia ukončenia druhej svetovej vojny. Všetky tri akcie sa konali aj v rámci Dní mesta Rimavská Sobota a vedenie mesta participovalo na nich materiálnou podporou.

Ivan GECKO

Účastníci tohtoročnej Cesty za poznáním.

Foto: vk

XV. zjazd Slovenského zväzu protifašist

Pri tónoch vojenskej večierky vzdali štátím v pozore delegáti XV. zjazdu SZPB úctu obetiam bojov za slobodu, demokraciu a mier.

Medzi hosťami bola aj mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa Kubánskej republiky v SR Loipa Sánchez Lorenzo a mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec RF v SR Pavel Kuznecov.

Pohľad na delegátov XV. zjazdu SZPB, hostí a pracovné predsedníctvo na začiatku rokovania.

Zľava novozvolený podpredseda SZPB Ladislav Jača, Jozef Havel z Nitry, Michal Findra zo Žiliny a Jaroslav Bulko zo Žiaru nad Hronom.

Medaila M. R. Štefánika II. stupňa bola udelená aj (zľava) Jurajovi Sarvašovi, predsedovi Únie vojnových veteránov SR a Miloslavovi Čaplovičovi, riaditeľovi Vojenského múzeja v Bratislave.

Delegátov XV. zjazdu SZPB pozdravil aj primátor Bratislavy Milan Ftáčnik.

Na tlačovej konferencii informovali novinárov (zľava) tajomník ÚRSZPB Roman Hradecký, predseda tlačovej komisie zjazdu Anton Hoffmann a predseda SZPB Pavol Seckár.

Anna Plecítá pri recitácii svojich básní, gátom a hosťom zjazdu.

tických bojovníkov očami fotoobjektívu

Zľava Anton Droppa – predseda historickej odbojovej skupiny čs. letcov, Ľubomír Kolenčík, prezident Únie vojnových veteránov SR, Genadij Askaldovič – radca vyslanec Ruskej federácie v SR, Milan Cerovský – klub generálov SR, Jaroslav Vodička predseda ČSBS, Jozef Pokorný – veliteľ síl výcviku a podpory GŠ OS, Martin Holák, vedúci služobného úradu MH SR.

Delegáti Oblastných výborov SZPB zo Senice a Spišskej Novej Vsi.

vi, Ľubomírovi Kolenčíkovi, prezidentovi
ho historického ústavu.

Na rokovaní zjazdu sa zúčastnili aj čestný predseda SZPB gen. Karol Schwarz a minister školstva, vedy, výskumu a športu Dušan Čaplovič.

Delegáti zjazdu počas hymny SR.

ktorých výťažky venovala všetkým dele-

Predseda SZPB Pavol Sečár udeľuje vyznamenanie novozvolenému podpredsedovi zväzu Norbertovi Lackovi.

Gizela Páll, viceprezidentka Maďarského antiľašistickeho zväzu pozdravila delegátov XV. zjazdu SZPB prostredníctvom tlmočníka.

Emil Belluš

(19. 9. 1899 – 14. 12. 1979) – ARCHITEKT, SCÉNOGRAF

Výsledky práce niektorých umelcov fascinujú aj po rokoch. Vytvorené dielo nesie stopy umu a invencie, čas ho síce poznačí, ale nikdy nezmení. Architekti patria medzi umelcov, ktorí môžu talent a cit pre detail vložiť do formy a materiálu a vdýchnuť dušu stavbám. Či sa im dielo vydarilo, to posúdia nielen tí, pre ktorých sa stáva súčasťou mesta, krajiny.

Medzi klasikov slovenskej architektúry rozhodne patrí Emil Belluš, ktorý dostal prívlastok architekt noblesnej elegancie. Právom, lebo zanechal dielo, okolo ktorého sa aj po vyše polstoročí nedá prejsť len tak, bez povšimnutia. Budovy a stavby, postavené podľa jeho návrhov, sú priam nasiatnuté eleganciou zašlých čias, ale majú zároveň príchut' dobrého vína, ktorému roky pridávajú na kvalite.

Emil Belluš sa narodil 19. septembra 1899 v Slovenskej Ľupči, kde bol jeho otec stolárskym majstrom. Bol najstarší z troch detí. Jeho sestra Elena bola neskôr známa výtvarníčka a brat Daniel vyštudoval za lekára. Do ľudovej školy chodil Emil Belluš v Banskej Bystrici a už tam sa začal väčšmi zaujímať o kreslenie. Triednym učiteľom mu bol hudobný skladateľ Viliam Figuš-Bystrý, ktorý ho v záujme podporoval a viedol k chápaniu umenia. Klasické osemročné gymnázium absolvoval tiež v Banskej Bystrici a architektúru začal študovať v roku 1918 na technickej univerzite v Budapešti, ale po roku prestúpil na Fakultu architektúry a pozemného staviteľstva ČVUT do Prahy, kde sa popri štúdiu za-

pájal do činnosti akademického spolku Detvan. Študoval v ateliéri tradicionalisticky orientovaného profesora Antonína Engela, ktorého prísny zmysel pre klasické proporcie a rozvážne urbanistické návrhy veľkých mestských blokov Emila Belluša veľmi ovplyvnili.

Počas prázdninovej praxe projektoval oblúkový most cez Hron v Banskej Bystrici, ale táto stavba sa nezačala, lebo počas Slovenského národného povstania most zničili. Vysokoskolské štúdium ukončil roku 1923 a potom dva roky pracoval na Ministerstve verejných prác v Prahe.

V roku 1925 sa mladý architekt rozhodol osamostatniť, presťahoval sa do Bratislavy a otvoril si vlastný ateliér. O tri roky neskôr sa stal spoluzakladateľom Školy umeleckých remesiel v Bratislave. Vrchol umeleckej tvorby Emila Belluša spadá do konca dvadsiatych a začiatku tridsiatych rokov. V tom období vytvoril svoje najslávnejšie stavby, medzi ktoré patria rôzne inžinierske stavby, ktoré nesú jeho originálny rukopis. Také je napríklad obilné silo NUPOD v Trnave či vodojem v tom istom meste. Najvýznamnejšou stavbou z toho obdobia je koloná-

dový most v Piešťanoch, ktorého projekt vznikol v spolupráci s Ing. Schwarzom z firmy Pittel Brausewetter. Pri projektovaní mosta sa Emil Belluš usiloval o syntézu architektúry a výtvarného umenia. Sklenú stenu mosta výtvarne doriešil Martin Benka, ktorý využil

Emil Belluš

Foto: wikipedia

možnosti leptaného skla. Na tejto stavbe je vari najlepšie vidieť Bellušov nezameniteľný rukopis. Nebránil sa moderným trendom, ale zároveň rešpektoval národné tradície. Vďaka tomu sa väčšina jeho diel stala národnými kultúrnymi pamiatkami a kolonádový most ponad Váh v Piešťanoch zaradila medzinárodná únia architektov medzi najzaujímavejšie stavby sveta.

Emil Belluš je autorom projektov viacerých verejných budov a obytných domov v Bratislave.

Projektov napríklad tri stavby na Námestí SNP pre ústredie poľnohospodárskych družstiev na Slovensku, s kinom, obchodmi a bankou, ktoré sú obložené tmavočerveným keramickým obkladom a nazývajú sa aj tri červené domy, či monumentálnu stavbu bývalej Národnej banky.

V roku 1931 sa Emil Belluš oženil s Elenou Jamnickou, sestrou známeho režiséra Jána Jamnického. Pod vplyvom švagra sa venoval aj scénografii. Ako scénický výtvarník sa nechcel veľmi prezentovať, aby si nepokazil dobré meno architekta. V tom období bola scénografia dosť zaznávaná a až neskôr sa stala rovnocennou zložkou divadelnej tvorby, sčasti aj Bellušovým pričinením. Riešenie divadelných scén bolo preňho relaxom po práci architekta, staviteľa a pedagóga. Obohacovali ho aj debaty s avantgardným režisérom Jánom Jamnickým, ktorý o jeho scénických návrhoch povedal, že ich robí pre hru a pre poctu a trocha i preňho, keď videl jeho nepriviligované postavenie v divadle. Hoci to Belluš nechcel, navždy sa zapísal do dejín slovenského divadla návrhmi scény asi pre dvadsať divadelných hier, ktoré boli moderné, bez maľovaných kulís a originálne využívali svetelné efekty. Jeho prvou scénografickou prácou bol roku 1935 návrh scény pre Jamnického inscenáciu Léonovej-Bernsteinovej hry Nádej. O osem rokov neskôr zarezonovala u divákov i divadelnej kritiky scéna pre prvé divadelné uvedenie hry Tanec nad plačom od Petra Zvona.

Od roku 1939 sa Emil Belluš

venoval pedagogickej činnosti na Stavebnej fakulte Slovenskej vysokej školy technickej, ktorú pomáhal zakladať. Jeho zásluhou vznikla roku 1947 Fakulta architektúry SVŠT, ktorej bol prvým dekanom a navrhol i budovu pre fakultu, ktorá dodnes sídli na Námestí slobody v Bratislave. Emil Belluš bol spoločenský a šarmantný človek, ktorý si vedel získať priazeň ostatných. Získal si i svojich študentov, hoci bol prísny a pri posudzovaní študentských ročníkových prác často až sarkastický.

Po druhej svetovej vojne projektov pavilón teoretických ústavov Slovenskej vysokej školy technickej a novú radnicu v Bratislave, kde síce používal moderné prostriedky, ale vždy v súzvuku s historickým prostredím. Spoluprojektov aj hotel Devín v Bratislave a zúčastnil sa súťaže o bratislavský Slavín. Napokon realizoval študentský domov Mladá garda v Bratislave, kde sa pokúsil v zmysle vtedajšieho chápania tzv. socialistického realizmu nadviazať na tradície slovenskej renesancie, najmä centrálnym motívom hodinovej veže.

Emil Belluš sa celý život zapájal aj do spolkového života. Okrem organizácií architektov, kde vykonával viaceré funkcie, bol aj dlhoročným členom Slovenského veslárskeho klubu v Bratislave, pre ktorý vypracoval projekt budovy pri Dunaji v Petržalke. Zomrel 14. decembra 1979 ako osemdesiatročný, ale budovy, ktoré navrhol, dodnes slúžia a dýchajú jeho „elegantne noblesnou architektúrou“.

Jozef LEIKERT

Malý Slavín

Klub Nového Slova a Klub bratislavských antifašistov pri strane Smer-SD pripravili 12. mája už 20. ročník pochodu na Malý Slavín. Už tradične sa „pešiáci“ stretli v Knižkovej doline v Rači, odkiaľ sa vybrali na Malý Slavín, kam dorazili aj ďalší turisti z rôznych iných východiskových bodov. Pamätníkov a ďalších starších účastníkov na miesto dopravil autobus

Medzi hosťami pochodu bol aj tento rok veľvyslanec Ruskej federácie Pavol Maratovič Kuznecov, veľvyslanec Bieloruskej republiky Vladimir Michajlovič Serpikov, primátor Bratislavy Milan Ftáčnik, jeden z iniciátorov pochodu na Malý Slavín a štátny tajomník ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Branislav Ondruš, niekdajší predseda Mladej demokratickej ľavice, ktorá sa istý čas starala o pamätník.

Účastníci položili vence a kvety k pamätníku sovietskym vojakom padlým pri oslobodzovaní Bratislavy, oficiálni hostia po-

vedali svoje neoficiálne prejavy (z ktorých prinášame podstatné myšlienky), a ako už tradične, nasledovalo posedenie pri vatre, občerstvenie a nechýbal ani spev pri gitare. Počasie bolo zariadené tak, aby vydržalo až takmer do plánovaného odchodu autobusu.

Podpredseda výboru Klubu Nového slova Martin Krno priblížil účastníkom pamätné miesto a začiatok tradície pochodu k pamätníku. V roku 1993 bratislavský mestský výbor SDE spolu s Mladou demokratickou ľavicou pomník a okolie upravili; a vtedy bolo aj prvé stretnutie. V auguste 1996 nejakí vandali pomník značne poškodili a rozbili aj mramorovú tabuľu s nápisom. Členovia MDE proti vandalizmu protestovali a žiadali magistrát – vtedy ešte nebol na jeho čele Milan Ftáčnik –, aby pamätník dal opraviť. Bolo povedané, že na to nie sú peniaze. Opäť bola iniciatívna SDL, ktorá pre vec získala aj poslanecký klub SDE, ruské veľvyslanectvo, vyzbierali sa peniaze a potom PAMING

urobil úpravu pamätníka s novou tabuľou, ako vyzerá dnes. Neskôr sa pochod podujal organizovať Klub Nového slova spolu s Klubom bratislavských antifašistov pri strane Smer-SD.

„V zjednotenom Berlíne majú dva pamätníky sovietskym vojakom. Jeden na Treptove, kde leží 7 000 sovietskych vojakov, to je vo východnej časti Berlína,

a kúsok od Branderburskej brány na Ulici 17. júna je druhý pamätník, kde je pochovaných 2000 sovietskych vojakov. My máme tiež dva pamätníky, jeden veľký na Slavíne, a potom máme malý pamätník tu na Malom Slavíne, ku ktorému sme si za tých dvadsať rokov vytvorili osobitý vzťah. Keby sme porovnávali tie dva pamätníky, nedajú sa porovnať,

pretože smrť nemá rozmer. Aj dva ľudské životy, ku ktorým je postavený tento pamätník, majú taký istý zmysel ako tých 7000 životov padlých sovietskych vojakov na veľkom Slavíne, ako 140-tisíc životov položených za oslobodenie našej republiky.“ uviedol primátor hlavného mesta SR Bratislava Milan Ftáčnik.

www.noveslovo.sk

Tereza Szabová recituje Novomeského Analýzu.

Foto: Z. Beňová

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 7:** Jela Klimešová 84 rokov.
- **Bratislava 12:** Ing. Ján Mlyněk 55 rokov.
- **Bratislava 18:** JUDr. Vojtech Ozorovský 91, Klementína Konýčková 82 a Vilma Linková 75 rokov.
- **Bratislava 26:** Amália Jakabová 89 rokov.
- **Bratislava 29:** Lýdia Salayová 90 rokov.
- **Bratislava 44:** MUDr. Oľdřich Šámal, CSc. 90 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Oľga Víglášská 80, Mária Luptáková 65, Ľudmila Šipulová a Ing. Peter Šipula 55 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Mária Riečanová 84 a Ján Pomer 75 rokov.
- **Banská Štiavnica:** Mária Orčíková 80 rokov.
- **Breznička:** Anna Fedorkovičová 84 a Mária Salnická 80 rokov.
- **Brezno 1:** Emília Majlingová 87 a Mgr. Jitka Schusterová 70 rokov.
- **Brezno 2:** Tibor Kováč 87 a Ing. Milan Kováčik st. 70 rokov.
- **Badín:** Anna Hudobová 85 a Anna Kosková 84 rokov.
- **Bojnice:** Ing. Ľudovít Štancel 89 a Norbert Šimko 81 rokov.
- **Čierny Balog:** Anna Turňová 92, Anna Donovalová 88, Mária Sitarčíková a Elena Medved'ová 65 rokov.
- **Dolná Krupá:** Helena Gažová 70 rokov.
- **Dolný Kubín:** Ondrej Dubovec 90, Jozef Reguly 89 a Ján Katrenčiak 87 rokov.
- **Donovaly:** Augustín Štubňa 85 rokov.
- **Gíraltove:** Ľudmila Maťašová a Ján Štefaník 87, Antónia Šaviová 84 a Mária Sabová 80 rokov.
- **Hniezdne:** Ján Zamiška 40 rokov.
- **Hnúšť'a:** Ján Bálint 93 rokov.
- **Hostie:** Pavel Fázik 60 rokov.
- **Chltenica:** Želmíra Abramovičová 85 rokov.

- **Chotča:** Júlia Vorobľová 88 rokov.
- **Kšinná:** Alžbeta Ďuračková 93 rokov.
- **Kordíky:** Anna Bírešová 88 rokov.
- **Košice – Staré Mesto:** Anton Sivák 89 rokov.
- **Kobeliarovo:** Ján Hlaváč F. 95 rokov.
- **Klenovec:** Emília Struhárová 84, Mária Parobeková 82, Elena Zvarová 80 a Mgr. Dušan German 60 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Anna Štrbková 91 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Ján Okoličáni 94, Karol Durný 92 a Elena Vadovická 82 rokov.
- **Lipany:** Ján Filip 89 rokov.
- **Lučenec 1:** MUDr. Karol Bartoň 86 a Tatiana Miklecová 70 rokov.
- **Lisková:** Štefánia Džurová 95 rokov.
- **Medzibrod:** Vendelína Búdová 85 a Daniela Vaníková 60 rokov.
- **Myjava:** Ján Duga 87 rokov.
- **Poltár:** Ondrej Láska 89 rokov.
- **Považská Bystrica:** Alois Dubec 83 rokov.
- **Pohorelá:** Anna Jánošková a Mária Gáliková 86, Anna Sýčová 85, Ján Jánoška 60 rokov.
- **Rimavská Sobota 1:** Mária Pálešová 86 a Etela Pavlíková 85 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Ľudmila Paľove 80 rokov.
- **Ružomberok:** Klára Smreková 87 a Alžbeta Jandurová 85 rokov.
- **Sliach:** Antónia Kováčiková 87 rokov.
- **Senica:** Pavol Ziman 65 rokov.
- **Sučany:** Miroslav Miert 60 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Helena Hriňová 88, Mária Maruščáková 87 a Ľudmila Kačmarská 85 rokov.
- **Stupava:** Vít Debrecký 84 rokov.
- **Skýcov:** Cyril Matejov 84 rokov.

- **Svidník:** Michal Kriško 95, Michal Vančík 90, Ján Kundrát 83 a Anna Sklenková 65 rokov.
- **Štaškovce:** Vasil' Račko 86 rokov.
- **Trnava 1:** Juraj Biľo 89, Emília Dobošová a JUDr. Pavol Juhás 87, Emília Volníková 70 rokov.
- **Vráble:** Anna Cibulová 87 a Vladimír Nehéz 70 rokov.
- **Valaská:** Angela Madarová 80 a Terézia Kúdelková 75 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Sabina Kámová 90 rokov.
- **Zvolen – Centrum 2:** Emília Karkošiaková 90 a Ján Kulich 88 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Ján Ľupták 84 a Anna Pašková 75 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Eva Ondříková a Soňa Šátanová 65 rokov.
- **Žilina 1:** Pavel Vítek 91 a Anton Oslanec 85 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme!

Povstalecký vojak Tibor Kováč, 87-ročný jubilant zo ZO SZPB Brezno č. 2.

Dostal ocenenie

Pavel Pavlík sa zúčastnil SNP ako vojak a pôsobil ako úderník v priestore Liptova v čase od 28. augusta 1944 do

3. novembra 1944. Po potlačení SNP pokračoval v ilegalite až do skončenia vojny. Na základe tejto činnosti požiadal o udele-

nie osvedčenia v zmysle zákona 255/46 zbierky a toto mu bolo v roku 1981 vydané. Politicky nebol a nie je organizovaný. Od roku 1976 pracuje v SZPB.

Za aktívnu činnosť v protifašistickom odboji a prácu v SZPB mu bol v roku 1992 udelený Čestný odznak ČSZPB a v roku 2009 Medaila za vernosť, v roku 2010 Medaila ministra obrany. Aktívna bola tiež jeho činnosť v združení letcov a bojovníkov SNP, kde pri príležitosti 60. výročia ukončenia druhej svetovej vojny mu bola odovzdaná Čestná letecká medaila. Od roku 2004 je držiteľom preukazu vojnového veterána. Jeho zásluhy v protifašistickom odboji boli ocenené i ministrom obrany SR 9. mája tohto roku na Slavíne, z príležitosti ukončenia druhej svetovej vojny.

kul

Jubilant Pleva

Ján Pleva z Dolnej Súče – Polníky sa 29. mája dožíva 90 rokov. Ako mladý narukoval počas II. svetovej vojny do Kežmarku, kde slúžil ako delostrelec. Zúčastnil sa bojov pri Dukle. Bojoval v SNP pod vedením veliteľa Hraboveckého. Bojoval v Krížnej, na Starých Horách (v Necpalskej, Gaderskej doline). Bol účastníkom prestrelky vo Fačkove, kde ich napadli Nemci. Tu zahynuli a sú aj pochovaní jeho spolubojovníci a aj spolurodáci. Neskôr padol do zajatia, kde tvrdo pracoval ako zajatec. Koniec vojny ho zastihol v tábore v rakúskom Linci, kde ich oslobodili americkí vojaci. Po ukončení vojny sa stal členom Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Dolnej Súči, kde bol dlhé roky (20 rokov) predsedom. Členom SZPB je doteraz. Je držiteľom viacerých vyznamenaní a ocenení. Patrí mu vďaka a úcta za starostlivosť a námahu počas celého jeho života a tiež za nasadenie zdravia a vlastného života počas bojov za našu vlasť. Pri príležitosti krásneho životného jubilea mu chceme poďakovať a popriať mu všetko najlepšie, ešte veľa zdravia,

šťastia. Napriek mnohým životným okolnostiam, zlým spomienkam na krutosť vojny a bojov, pokojnú a radostnú starobu.

pl

Navždy sme sa rozlúčili

- **Banská Štiavnica** s 90-ročnou Máriou Juskovou.
- **Banská Bystrica – Fončorda** s 87-ročnou Margitou Priehodnou.
- **Dolný Kubín** s 87-ročnou Lídiou Klocháňovou, 85-ročným Jozefom Trnkáčym a 80-ročnou Emíliou Fúrikovou.
- **Gíraltove** s 84-ročnou Annou Štefaníkovou.
- **Chltenica** s 86-ročnou Emíliou Opetovou.
- **Klenovec** s 92-ročnou Máriou Miháľovou.
- **Liptovský Mikuláš** s 87-ročnou Elenou Tomčíkovou.

- **Pohorelá** s 90-ročnou Annou Šulejovou a 86-ročnou Františkou Fil'ovou.
- **Rožnava** s 51-ročným Ivanom Lešťákom.
- **Ružomberok** s 86-ročnou Máriou Beťkovou.
- **Skýcov** s 94-ročnou Máriou Minárovou.
- **Tlmače** s 84-ročným Pavlom Krištofom.
- **Závažná Poruba** s 93-ročným Matejom Hladkým.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Deň víťazstva nad fašizmom si pri

Kladdenie vencov aj bohoslužba

V nedeľu 20. mája za zišli členovia základnej organizácie SZPB v Jakubanoch, sympatizanti, členovia dobrovoľného hasičského zboru, mládež, mamičky s deťmi, tiež zástupcovia ObIV SZPB a duchovný otec Pavol Valko, aby oslávili 67. výročie konca II. svetovej vojny pri pamätníku v Levočských vrchoch. Pamätník je na mieste havárie dopravného lietadla IL 2, ktoré zostrelila nemecká stíhačka – smerovalo z letiska Tri duby do Lvova s ranenými vojakmi čsl. a francúzskej národnosti. Pri pamätníku prítomných privítal predseda ObIV SZPB plk. v.v. Václav Homišan. Nasledovalo položenie venca k pomníku.

Nasledovala bohoslužba, ktorú celebroid duchovný otec Pavol Valčko, ktorý pôsobí v obci Jakubany. V kázni poukázal na obe

II. svetovej vojny, ocenil jednotu ľudí, ktorí sú členmi SZPB a iných organizácií. Zdôraznil nutnosť venovať sa minulosti, dejinám, pretože bez minulosti nie je budúcnosť. Súčasťou bohoslužby bola zaspievaná modlitba za zomrelých v II. svetovej vojne.

Po duchovnom slove predsedníčka ZO SZPB v Jakubanoch p. Jančíková poďakovala všetkým za účasť, ktorá aj vďaka krásnemu počasiu bola veľmi dobrá. Nasledovalo posedenie pri vatre a akcia sa ukončila. Vďaka zariadeným ľuďom z obce Jakubany do duší prítomných sa uložil krásny zážitok. Škoda, že ihličnatý les, ktorý bol charakteristický pre danú oblasť, je dnes obrovským rúbaniskom.

Ladislav ŠLACHTOVSKÝ
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Pieta aj vernisáž vo Svidníku

Napriek vytrvalému májovému dažďu si aj občania v kraji pod hrdinskou Duklou 7. mája pripomenuli, že od slávnych dní víťazstva nad nemeckým fašizmom a oslobodenia našej vlasti uplynulo 67 rokov. Predstavitelia okresu Svidník, miest a obcí okresu si položením kvetov a poklonením pamiatke svojich bojových padlých druhov pripomenuli ich hrdinstvo aj priamy účastník oslobodzovacích bojov, jeden z najstarších žijúcich členov svidníckej oblastnej organizácie SZPB Ján Jurčišin.

Druhou významnou akciou, zapadajúcou do rámca osláv 67. výročia oslobodenia vo Svidníku, bola vernisáž výstavy z diel autorov – výtvarníkov pod názvom Dukla vo výtvarnom umení. Výtvarné práce s tematikou premien kraja pod Duklou tu predstavujú maliari Ludovít Bránsky, Antonín Smažil, Jaroslav Trnka a Jiří Šebek. Pripravili ju Ozbrojené sily Slovenskej republiky – Personálny úrad Liptovský Mikuláš a Vojenský historický ústav v Bratislave a inštalovaná je v rotunde Vojenského historického múzea – múzejného oddelenia VHÚ vo Svidníku. Zaujímavosťou si ju môžu pozrieť do konca októbra.

Okrem zástupcov Ministerstva obrany SR, Vojenského historického ústavu v Bratislave a zástupcov okresných, mestských orgánov a rôznych organizácií a škôl zo Svidníka sa vernisáže zúčastnili aj členovia predsedníctva Oblastného výboru SZPB vo Svidníku na čele s jeho predsedom Jozefom Rodákom a priamym účastníkom oslobodzovacích bojov Jánom Jurčišinom.

František DŽALAI

Účastníci osláv ukončenia vojny v Jakubovanoch.

Oslavy Dňa víťazstva v Jarabine.

Foto: ph

Na oslavách v Štúrove vystúpil aj spevák

Oslavy víťazstva v Humennom

Tohtoročným májovým oslavám 67. výročia ukončenia 2. svetovej vojny a Dňa víťazstva nad fašizmom v Humennom už tradične predchádzali slávnostná akadémia a rokovanie ObIV SZPB. Pokiaľ akadémii dominoval kultúrny program pripravený žiakmi a študentmi Gymnázia arm. gen. L. Svobodu, rokovanie oblastného výboru 7. mája, rozšírené o funkcionárov základných organizácií SZPB, spestrili báseň a vystúpenie speváckej folklórnej skupiny Riava vedenej I. Hajdučkovou. Obohatila

ho aj výstavka prác literárno-výtvarnej súťaže žiakov základných škôl humenského a sninského okresu pod názvom Vojna očami mladých. Pamiatku všetkých zomrelých členov SZPB oblasti si účastníci uctili minútou ticha. Nasledovalo odovzdanie vzájomných ocenení a vyznamenaní za zásluhy v národnom boji za oslobodenie a proti fašizmu v rokoch 1939–1945, za dlhoročnú aktívnu vzájomnú činnosť členom a funkcionárom SZPB, ako aj za vzájomne prospešnú spoluprácu predstavi-

teľom štátnej správy a samosprávy. Tajomníčka ObIV G. Rosičová predniesla správu o činnosti a ďalších úlohách oblastnej organizácie SZPB za 1. štvrťrok 2012. Predseda OblRK A. Barnišin oboznámil prítomných so správou o hospodárení s materiálными a finančnými prostriedkami ObIV a o činnosti OblRK.

Po rokovaní sa všetci zhromaždili pred mestským úradom, odkiaľ sa v sprievode Mestského dychového orchestra Chemlon presunuli k Pomníku hrdinov Čer-

pomenul SZPB po celom Slovensku

Foto: IŠ

ky súbtor Nádej.

Foto: mir

Vernisáže výstavy Dukla vo výtvarnom umení sa zúčastnili členovia svidníckej oblastnej organizácie SZPB: Ján Jurčíšin – priamy účastník oslobodzovacích bojov (zľava), Jozef Rodák – predseda OblV (v strede), Mikuláš Žižák (vzadu, za nimi) a Milan Magulák – predseda ZO vo Svidníku (vpravo).

Foto: fčž

Čelo sprievodu účastníkov osláv v Podolinci.

Foto: IŠ

Ján Nádvorník s manželkou Júliou.

Foto: mZ

Spomienka v Jarabine

ZO SZPB v Jarabine si položením venca k pamätníku padlým v Parku mieru 9. mája pripomenula 67. výročie ukončenia druhej svetovej vojny v Európe za prítomnosti žiakov základnej školy, členov SZPB a obyvateľov našej obce.

Spomienkový akt sa začal položením venca k pamätníku a básňou ktorú predniesla žiačka základnej školy Klaudia Kindjová. Starosta obce Mikuláš Kaňa v príhovore pripomenul posledné udalosti druhej svetovej vojny ich priebeh

až do celkového ukončenia podpísaním kapitulácie Japonska 2. septembra 1945. Po príhovore sa predseda ZO SZPB Peter Herko poďakoval všetkým zúčastneným a pozval ich do kultúrneho domu, kde predseda Obl. Výboru SZPB v Starej Lubovni Václav Homišan predniesol prednášku pre žiakov základnej školy a ostatných prítomných o holokauste, ktorá upútala najmä žiakov ZŠ. Po prednáške a diskusii sa premietol žiakom film s vojnovou tematikou.

Peter HERKO

Ocenili jubilantov

Siedmeho mája sme si na Sliachi pripomenuli 67. výročie Dňa víťazstva nad fašizmom a konca 2. svetovej vojny. Pred pietnym aktom sa v obradnej miestnosti MsÚ uskutočnilo prijatie členov našej ZO SZPB Jána Nádvorníka a jeho manželky Júlie pri príležitosti ich životného jubilea 90 a 85 rokov. Táto milá slávnosť sa začala prednesenou básňou, po ktorej zástupkyňa primátora zablagožela oslávencom a zaželala veľa zdravia do ďalších rokov.

Zástupcovia OblV SZPB odovzdali J. Nádvorníkovi medailu Za vernosť a J. Nádvorníkovej Čestné uznanie ÚR SZPB. Tejto slávnosti sa zúčastnili aj členovia výboru našej ZO SZPB a po krátkej besede sme sa všetci odobrli na

pietny akt k 67. výročiu Dňa víťazstva nad fašizmom k pamätníku padlých v 1. a 2. svetovej vojne, pri ktorom čestnú stráž držali príslušníci leteckej základne Zmiešané krídlo Sliach.

Po štátnej hymne SR odznela príležitostná báseň, po ktorej sa k prítomným prihovarila zástupkyňa primátora, ktorá vyzdvihla význam tejto udalosti, keď mier bol vykúpený za cenu veľkých obetí, a potrebu si ju pripomínať, aby sa hrôzy vojny viac neopakovali.

Účasť občanov bola dobrá, ako aj účasť žiakov ZŠ a MŠ. Veríme, že sa to stane pravidlom, aby sa o boji proti fašizmu dozvedeli viac, ako je obsiahnuté v učebniciach.

Milan ZEMKO

V Štúrove a Kameníne spomínali

Slávne májové dni a víťazstvo pokrokových síl v 2. svetovej vojne si mesto Štúrovo a obec Kamenín pripomenuli 8. mája, pri príležitosti 67. výročia oslobodenia našej vlasti.

Oslavy sa konali na cintoríne v Štúrove, kde svoj večný sen spí 5248 osloboditeľov – vojakov sovietskej Červenej armády. Na oslavách boli prítomní vzácní hostia z veľvyslanectva Bieloruska v SR konzulka Alexandra Griduško, z veľvyslanectva Ruskej federácie v SR prvý tajomník Dmitrij Borisov, predseda ÚR SZPB Pavol Sečkář a Viliam Longauer, zástupcovia oblastných a miestnych organizácií a spevácky súbor Nádej pri ZO SZPB v Komjaticiach.

Príhovory o vojnových udalostiach zdôraznili historický význam víťazstva nad fašizmom, nesmierne obeť a utr-

penie nášho ľudu v tomto vojnovom konflikte. Účastníkom sa prihovaril aj primátor Štúrova Ján Oravec a predseda OV SZPB Jozef Madunič, ktorý vo svojom prejave vyzval mládež, aby nikdy nezabudla na odkaz vojny, na jej hrôzy a nezmyselnosť.

Zástupkyňa Bieloruska odmenila žiakov zo štúrovskej školy za účasť v súťaži, ktorú vyhlásila pri tejto príležitosti jej domovská krajina. Zástupcovia organizácií položili vence k pamätníku 2. svetovej vojny.

V Kameníne boli oslavy spestrené dychovou hudbou Šurianka pod taktovkou Štefana Buranského a povstaleckými piesňami slovenskými aj ruskými, v podaní speváckeho súboru Nádej pri ZO SZPB v Komjaticiach. Záver osláv patril mažoretkám Platan zo ZŠ s MŠ O. Cabana v Komjaticiach pod vedením pani učiteľky Alenky Grambličkovej.

Mária RAJNOHOVÁ

Oslavy v daždi

Oslavy Dňa víťazstva v Starej Lubovni sa konali 7. mája pri pomníku padlých pred kultúrnym domom. Pred pietnym aktom a oslavami sa spustil poriadny dažď. Všetci sme túpli, aká bude účasť, veď v daždi sa nikomu nechce ísť von. Pohotove sa otvorila veľká sála kultúrneho domu a o chvíľu sme boli príjemne prekvapení – sála kultúrneho domu je plná. Po kultúrnom programe a prejave sa na záver v daždi konal vonku pietny akt kladenia venca za účasti najvyšších predstaviteľov mesta, obvodného úradu, politických strán a hnutí. Čo je potešujúce, že na oslavách sa už tradične zúčastňuje veľa

mladých ľudí, žiakov a študentov základných a stredných škôl

V Meste Podolinec sa konal pietny akt kladenia venca pri pomníku padlým 9. mája predpoludňom. Aj keď bol pracovný deň, zúčastnilo sa na ňom cca 30 ľudí, ktorí v sprievode prešli námestím k pomníku. Pred pomníkom mal hlavný prejav tajomník OblV SZPB v Starej Lubovni Ladislav Šlachtovský.

V obciach sa aktívne oslavovalo v Hniezdom, Jarabine, Veľkom Lipníku a ďalších. V niektorých sa zúčastnili členovia predsedníctva OblV SZPB, mali prejav, prednášky a pod.

Ladislav ŠLACHTOVSKÝ

k prítomným účastníkom zhromaždenia prihovaril zástupca primátorky Humenného A. Semanco. Uviedol, že Slovensko stratilo vo vojne 150 tisíc svojich občanov. Nepriateľské vojská na jeho území napáchali obrovské škody. Najviac bolo postihnuté východné Slovensko, najmä okresy Humenné, Medzilaborce, Snina, Stropkov a Svidník, ktoré boli takmer zrovnané so zemou. Zároveň poďakoval priamym účastníkom protifašistickej rezistencie, ktorí na strane demokratických síl niesli najťažšie bremeno vojnových útrap. Predseda SZPB P. Sečkář zdôraznil

význam porážky fašistického bloku a oslobodenia Slovenska v 2. svetovej vojne, ako aj dôležitosť boja proti prejavom súčasného extrémizmu. Podčiarkol, že vojna s jej tragickými dôsledkami sa nesmie opakovať. To je najdôležitejší odkaz víťazstva antihitlerovskej koalície vo vojne, ktorá sa skončila pred 67 rokmi, súčasným generáciám. Po jeho slovách si prítomní uctili minútu ticha nehynúcu pamiatku všetkých padlých a zomrelých bojovníkov proti nacizmu a fašizmu. Oslavy zakončili tóny štátnych hymien RF a SR.

Gabriela ROSIČOVÁ

Starobylý bazár

Orientálne bazáre sú nielen perlou každého mesta, ale aj každej osady kdekolvek v arabskej krajine. Lá-kajú neopakovateľnou atmosférou. Preto som sa tešil na prechádzku po najvýznamnejšom bazáre v Káhire, spoznať jeho krivolaké uličky, započúvať sa do emocionálnych rozhovorov obchodníkov i kupujúcich a pokochať sa zručnosťou majstrov tisícich remesiel.

Káhirský bazár Chán al-Chalílí v islamskej časti mesta ma večer upútal svetlom lúčov a žiaroviek, ktoré vytvárajú trblietajúcu sa nádheru. Je rozmiestnený v desiatkach uličiek okolo Husajnovkej mešity. Stal sa nepísaným centrom drobných obchodníkov a remeselníkov. Jeho počiatky siahajú až do 14. storočia, keď ho v roku 1382 zriadil emir Džarkas al-Chalílí. Už vyše šesť storočí láka návštevníkov arabskej

Predaj suvenírov v úzkej uličke.

Foto: gs

metropoly. Niektoré budovy, v ktorých sa nachádzajú obchodíky, majú základy ešte zo 6. storočia, čím sa

bazár radí k najstarším trhoviskám v celej krajine.

Prechádzali sme spleťou obchodníkov, čajovní, fajčiarní, kaviarní a modlitební po zastrešených uličkách i pod svitom hviezd, usilujúc sa pochopiť zvláštny kolorit tohto ľudského mraveniska. Látky, odevy, výrobky z dreva, kože, hlíny, drahých kameňov, zlata, striebra, medi, obuv, šperky, ručne tkané koberce, stánky s ovocím, zeleninou, korením a iný tovar vytvárajú fascinujúci svet, ponášajúci sa na rozprávkový z tisíc a jednej noci. Majstrovstvo remeselníkov, zdedené po predkoch, sa vysoko cení a je známe aj ďaleko za hranicami.

Na pozdravy domorodcov sme odpovedali kývnutím ruky alebo úsmevom. Ich snaha zatiahnuť nás do svojho „kráľovstva“ nebrala konca-kraja. Neraz sme im museli taktne naznačiť, že máme málo času. Aj napriek tomu sa s nami lúčili ako so starými známymi. Boli presvedčení, že sa k nim určite vrátite.

Ing. Gustáv STOPKA

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

HISTORICKÝ KALENDÁR

12. mája

1944 – V hlavnom stane Adolfa Hitlera v Klessheim sa uskutočnila posledná návšteva predstaviteľov Slovenského štátu, ktorú viedol prezident Jozef Tiso.

13. mája

1943 – Nemecké a talianske vojská kapitulovali v Tunisku, pričom 130 000 nemeckých a 100 000 talianskych vojakov padlo do zajatia.

14. mája

1940 – Nemecké letectvo bombardovalo holandské prístavné mesto Rotterdam, pričom zahynulo viac ako 1000 ľudí a 2000 obyvateľov mesta bolo zranených. O strechu nad hlavou prišlo 78 000 obyvateľov.

16. mája

1943 – Úplným zbúraním židovskej štvrti sa skončilo povstanie Židov vo Varšavskom gete, v ktorom zahynulo okolo 60 000 povstalcov.

17. mája

1940 – Nemecké jednotky počas II. svetovej vojny obsadili hlavné mesto Belgického kráľovstva Brusel.

18. mája

1944 – Poľské výsadkové jednotky za podpory britského Kráľovského letect-

va RAF začali posledný útok na nemeckými vojskami obsadený zámok Monte Casino v Taliansku.

20. mája

1941 – Druhá svetová vojna: začal sa nemecký útok na ostrov Krétu. Operácia dostala názov Merkur.

21. mája

1969 – Futbalový klub Slovan Bratislava porazil na bazilejskom štadióne sv. Jakuba FC Barcelonu 3:2 a získal Pohár víťazov pohárov – druhú najcennejšiu európsku klubovú trofej.

22. mája

1939 – Vodca nacistického Nemecka Adolf Hitler a vodca fašistického Talianska Benito Mussolini podpísali tzv. ocelový pakt o 10-ročnej politickej a vojenskej aliancii medzi oboma krajinami.

24. mája

1934 – Národné zhromaždenie 327 hlasmi štvrtý raz zvolilo Tomáša G. Masaryka za prezidenta ČSR. Jeho protikandidát Klement Gottwald získal 38 hlasov.

1941 – Nemecká bojová loď Bismarck potopila v severnej časti Atlantického oceánu pri Grónskom symbol britského námorníctva, krížnik Hood.

Zdroj: TASR

Najstarší mayský kalendár

Archeológovia objavili v Guatemale najstarší známy mayský kalendár, pochádzajúci zo začiatku 9. storočia nášho letopočtu. Podľa vedcov nehovorí nič o tom, že by mal v decembri 2012 nastať koniec sveta. K unikátnemu nálezu došlo v ruinách rozsiahleho, málo preskúmaného mayského mesta Xultún, ukrytého v pralesoch na severe Guatemaly. Doteraz známe kalendáre Mayov vznikli až o stáročia neskôr. Kalendár je súčasťou dobre zachovanej nástennej maľby, zobrazujúcej miestneho kráľa a jeho tajomných spoločníkov. Obsahuje rozpis pohybov nebes-

kých telies na vyše 7000 rokov, čo podľa vedcov podkopáva rozšírené teórie o tom, že Mayovia predpovedali koniec sveta na december 2012. „Starí Mayovia predvídali, že svet bude pokračovať, že aj o 7000 rokov bude taký istý ako dnes,“ zdôraznil pre BBC William Saturno z Bostonskej univerzity. Nálezisko Xultún, ktorému dominuje 35 metrov vysoká pyramída, bolo objavené už v roku 1912. Stále sa však nepodarilo preskúmať tisíce zvyškov stavieb pokrytých vegetáciou, rozptýlených na ploche zhruba 30 kilometrov štvorcových.

red TASR

pomoc: AZA, TYLAVA.	4. časť tajničky	címer	česká predložka	vládca lnkov	Adolf, doma	lantán	krátky kabátec (arch.)	remeň	EČV Starej Lubovne	určenie miesta	meno spisov. Baláza	modrý minerál
nedul (o vetre)							nás básnik (Ave Eva)					
nájom poľa							silný potlesk					
štátna banka			porážka v boxe			staroarménske mesto	nemocnič. oddelenie		mestský dom umenia			
			spolu			kyslíčnik olova			cirkevná skratka			
	české mužské meno	zvrtné zámeno			prasa					rieka pri Orsku		
		výplne úlov			anglická spojka					semiti		
otec (famil.)				2. časť tajničky								
				mesto skonu L. Štúra								
rádiolokácia			min. nár. obrany				EČV Kežmarku		rádiorekv. technika			
			mladší Castro				žart (hovor.)		meno her. Furkovej			
5. časť tajničky						hektár			3. časť tajničky		alebo, po rusky	tajná služba USA
						meno her. Janžurovej			komplex ci-vilnej obrany			
skratka osadníctva					druhá dvojhĺaska							
					okresný výbor		radca kartárov (hov.)					
1. časť tajničky							999 rímskych					
poľské sídlo								austrálsky pštos			prvá dvojhĺaska	

Správne vylúštenie tajničky z č. 9 znie: **Generácia SNP odchádza, ale jej dielo ostáva.** Knihu posielame **Jánovi Dvorskému do Považskej Bystrice.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

ZRNKÁ HUMORU

Sedí dedko „dole bez“ na priedomí. Príde za ním vnúčik a pýta sa:

– Dedko, prečo tu sedíš od pol pása dole nahý?

– Ale vieš, vnúčik môj, včera som tu sedel od pol pása hore nahý, stuhol mi chrbát, no a toto je výmysel tvojej babky!

* * *

Pýta sa Fero Miša:

– Aký je tvoj najobľúbenejší fór?

– Ja sa najlepšie zabavím, – informuje Mišo – keď v noci o tretej zavolám mobilom náhodné číslo

a temným hlasom poviem: „Hádaj kto volá!“

– To je fakt dobrý fór... A od čoho máš tú modrinu pod okom?

– Ále... ..včera to jeden uhádol...
* * *

– Nevieš, kde vlastne sme?

– Podľa mapy by sme mali byť na tom kopci oproti.
* * *

Riaditeľ hovorí námestníkovi:

– Pozri sa, ten mladý je pracovitý, má vysokú školu a je schopný ma okamžite nahradiť. Čo povieš, nedáme mu výpoveď?

Zdroj: Internet

Gazdovská polievka

Potrebuje: 1/2 hlávkovej kapusty, 1 malú cibuľu, 1 PL paradajkového pretlaku, hrstku sušených húb, 1 PL masť, hrstku cestovín, 1 PL strúhaného syra.

Ako na to: Huby poumývame, namočíme do studenej vody a rozsekáme. Na masť speníme cibuľu, pridáme umytý, pokrýjaný a nesporený kel, podlejeme, podusíme, pridáme sekané huby, hrubšie rezance, povaríme a pridáme lyžicu pretlaku. Nakoniec pridáme trochu sladkej papriky a strúhaný syr. Už nevaríme.

Zdroj: Internet